



ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔๕/๒๕๕๒

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
นครนายก

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องของ นายสิทธิชัย กิตติชนเสวร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครนายก และคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๕๕ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลงหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙
โดยระบุและยื่นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งว่า จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพราะ
นายชาญชัย ๑ มีบิดาเป็นคนต่างด้าว จึงจำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในการสมัครรับเลือกตั้ง
ซึ่งเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕)
พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ ต่อมานายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ได้ทำหนังสือคัดค้านคุณสมบัติของ นายชาญชัย ฯ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก โดยระบุว่า การสำเร็จปริญญาตรีของ นายชาญชัย ฯ น่าจะเป็นโมฆะ เพราะนายชาญชัย ฯ ได้นำเอาวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ จากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจเป็นหลักฐานที่มีปัญหามาเทียบโอนหน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุมจนสำเร็จปริญญาตรี ซึ่งได้มีการร้องขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของครูสภา และกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ดังกล่าวของนายชาญชัย ฯ ปรากฏผลการตรวจสอบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ของโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งได้เลิกกิจการไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๗ และได้ส่งหลักฐานเก็บไว้ที่สำนักงาน ฯ แล้ว ไม่ปรากฏชื่อ นายชาญชัย ฯ ในหลักฐานของโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ทั้งปีการศึกษา ๒๕๓๓ และปีการศึกษา ๒๕๓๔ แต่อย่างไรก็ดี สำหรับองค์การค้ำของครูสภาได้ตรวจสอบการจัดขยายใบระเบียบนแสดงผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (รบ. ปวท.) เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ชุดที่ ๑๕๕๔ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ที่องค์การค้ำของครูสภาได้ขายให้กับโรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค ไม่ใช่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และกระทรวงศึกษาธิการได้แจ้งผลการตรวจสอบต่อทบวงมหาวิทยาลัยว่า กระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นว่า รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ที่นายชาญชัย ฯ นำไปสมัครขอเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม น่าจะเป็นเอกสารปลอม การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย ฯ ทั้ง ๒ ครั้ง ไม่น่าจะกระทำได้ และเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ แล้ว เห็นว่า นายชาญชัย ฯ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเพราะไม่จบปริญญาตรีเช่นกัน และจะนำข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับก็ไม่น่าจะทำได้ เพราะการอ้างสิทธิการเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำไม่ได้เนื่องจาก นายชาญชัย ฯ ได้นำวุฒิการศึกษาที่เป็นโมฆะมาเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้องรวม ๕๕ คน นำโดย นายสิทธิชัย กิตติธเนศวร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ เข้าชื่อเสนอคำร้องพร้อมเอกสารเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของ นายชาญชัย ฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลงหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้ตรวจคำร้องแล้วเห็นว่า เป็นการเสนอคำร้องถูกต้องตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๖ จึงมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๐ ของ ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และส่งสำเนาคำร้อง ดังกล่าวให้ นายชาญชัย ๑ ในฐานะผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑๒ ของ ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และอาศัยอำนาจตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง แจงให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการองค์การค่าของคุรุสภา และอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อยืนยันหรือ ชี้แจงเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของ นายชาญชัย ๑ ตามคำร้องที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งมา

ผู้แทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และผู้แทน ผู้อำนวยการองค์การค่าของคุรุสภา มีหนังสือยืนยันข้อเท็จจริงตามเอกสารที่ผู้ร้องยื่นตามคำร้อง ส่วนผู้แทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม ชี้แจงยืนยันวุฒิการศึกษาที่ นายชาญชัย ๑ นำมาเทียบโอน หน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ปฏิเสธข้อกล่าวหาตามคำร้อง โดยอ้าง ข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า ในประเด็นข้อกฎหมายนั้นผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๓ (๓) ซึ่งบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ ได้บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรสิ้นสุดไว้ ๓ กรณี คือ เมื่อครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อ สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับ ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ตามมาตรา ๓๒๓ แต่บทบัญญัติที่ผู้ร้องอ้างอิงในการยื่นคำร้องนี้ มิได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขทั้ง ๓ ประการ ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และ/ หรือศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับในประเด็นข้อเท็จจริงนั้น ยืนยันว่า จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิค มารदानุเคราะห์บริหารธุรกิจเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ และโรงเรียนได้ออกหลักฐาน รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สข^๑ ๐๑๒๕๓๐ ให้ซึ่งผู้ถูกร้องนำไปศึกษาต่อที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จนสำเร็จ การศึกษาได้รับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ และนำหลักฐานการศึกษาดังกล่าวไปสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนได้รับการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ และอ้าง คำให้การของพยานบุคคลที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีที่ จำสิบเอก วีระพงษ์ เขมะเพ็ชร ร้องทุกข์ ดำเนินคดีกับผู้ถูกร้อง โดยกล่าวหาว่าผู้ถูกร้อง สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเองไม่มีสิทธิสมัครและใช้เอกสารปลอม ซึ่งคำให้การเป็นหนังสือของพยานบุคคล

เหล่านั้นยืนยันว่า ผู้ถูกร้องเคยเรียนที่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เป็นคำให้การตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๘ นอกจากนี้ยังชี้แจงว่า ในปัจจุบันปริญญาบัตรของผู้ถูกร้องยังเป็นปริญญาบัตรที่ถูกต้อง ส่วนผลการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามคำร้องนั้น เป็นการตรวจสอบของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในช่วงที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีซึ่งเป็นสมาชิกพรรคชาติไทยพรรคเดียวกับผู้ร้อง อีกทั้งหากกระทรวงศึกษาธิการตรวจสอบพบว่า รบ. ปวท. ของผู้ถูกร้องปลอมก็ต้องดำเนินคดีไปแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันไม่ปรากฏว่ากระทรวงศึกษาธิการได้แจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ถูกร้องแต่อย่างใด อาศัยข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณายกคำร้องของผู้ร้อง

ต่อมาผู้ร้องยื่นคำร้องและเอกสารเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญผ่านทางประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องและเอกสารดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญตามหนังสือลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ โดยขอเพิ่มเติมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ในส่วนของข้อเท็จจริงสรุปว่า จากการตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของผู้ถูกร้องตั้งแต่เริ่มศึกษา มีหลักฐานใบสุทธิโรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประชาชนนคร) จบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ดเท่านั้นที่เป็นหลักฐานเอกสารที่ถูกต้อง สำหรับการตรวจสอบหลักฐานการจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่พบชื่อผู้ถูกร้องว่าได้เข้าศึกษาในทั้ง ๒ ระดับ ซึ่งผู้ถูกร้องได้ระบุหลักฐานในเอกสารเพื่อเรียนต่อที่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจว่า จบมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. ประเภทบุคคลภายนอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่จากการตรวจสอบจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนจะใช้ชื่อสถานศึกษาว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องมีการศึกษาเพียงประถมศึกษาปีที่เจ็ดจากโรงเรียนวัดวังกระโจม (ศรีประชาชนนคร) อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกเท่านั้น นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังได้ถูก นายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ยื่นคำร้องคัดค้านการสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครนายกเพื่อคัดค้านการเลือกตั้ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๕ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา ในส่วนของข้อกฎหมาย อ้างว่า การสำเร็จการศึกษาของผู้ถูกร้อง ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และปริญญาตรี ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๒๐ (๔) ผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวัน

ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง และวรรคสี่ ทั้งนี้ ผู้ร้องได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพิ่มเติมรวม ๓ ประเด็น คือ

๑. สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เกิดจากการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) และมาตรา ๑๒๐ (๔) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๖ สิ้นสุดหรือไม่ พร้อมต้องรับผิดชอบตาม มาตรา ๘๖ ของกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่ เนื่องจากขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) มาตรา ๑๐๗ (๓) และบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ พร้อมทั้งต้องรับผิดชอบตาม มาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๓. ผู้ถูกร้องจะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) โดยอ้างการเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องเพิ่มเติมให้ผู้ถูกร้อง และออกนั่งพิจารณาในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒ และ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากคู่กรณี และให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของคुरुสภา มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรมการศึกษานอกโรงเรียน และกรมวิชาการ ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำร้อง

ผู้ร้องยื่นคำแถลงสรุปความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีข้อมูลเพิ่มเติมว่า ตามที่ผู้ถูกร้องได้เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญถึงลำดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ จากโรงเรียนดรณราชบุรี ต่อจากนั้นได้มาเรียนต่อโรงเรียนวัดวังกระโจม จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง โรงเรียนนาครสำสงเคราะห์ (ปัจจุบัน คือโรงเรียนนครนายกวิทยาคม) ประมาณ ๑ ปี เป็นการเบิกความเท็จต่อศาลเนื่องจากผู้ถูกร้องเกิดใน พ.ศ. ๒๔๙๖ จะมีอายุ ๓๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่อ้างว่า เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ในระบบการศึกษาของโรงเรียนประจำจังหวัดไม่อาจรับนักเรียนที่มีอายุเกินเกณฑ์

การศึกษาเข้าศึกษาได้ และจากการตรวจสอบของโรงเรียนนครนายกวิทยาคมแล้ว ไม่ปรากฏรายชื่อผู้ถูกร้อง
เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และไม่มีหลักฐานจบจากโรงเรียนใน พ.ศ. ๒๕๒๖
ตามหนังสือด่วนมาก ที่ ศธ ๐๘๓๕.๐๑/๘๓๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๒ ส่วนผู้ถูกร้อง
เบิกความว่าใน พ.ศ. ๒๕๒๘ ๒๕๒๙ ๒๕๓๐ ได้เข้าศึกษาโรงเรียนผู้ใหญ่วิจิตรการนิมิตร โดย
กล่าวอ้างลอยๆ ไม่ระบุชั้นเรียน และจะสำเร็จการศึกษาหรือไม่ ก็ไม่มีเอกสารหลักฐานใดๆ ที่แสดง
ให้เห็นถึงวุฒิการศึกษาที่ได้เคยเรียนและจบการศึกษามายืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด
ทำให้พิจารณาได้ว่า ผู้ถูกร้องมีเจตนาทุจริตวุฒิการศึกษาของตนเองทั้ง ๓ ระดับ จึงทำให้วุฒิปริญญา
บัตรของมหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นโมฆะ นำมาใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ตั้งแต่แรก
ผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔
และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
ประกาศใช้ เพราะได้กระทำผิดรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่แรกแล้ว จึงไม่ได้รับการยกเว้นตามบทเฉพาะกาล
มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่

ผู้ถูกร้องยื่นคำร้อง ๒ ฉบับ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกพยานบุคคลรวม ๘ คน
และขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้น รวม ๒ ประเด็น คือ อำนาจของผู้ร้องในการยื่นคำร้อง
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) และการยื่นคำร้องของผู้ร้องเป็นการฟ้องซ้อน
เนื่องจากการยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องในมูลความผิดเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕
ของศาลจังหวัดนครนายก ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องที่ขอให้ศาลมีหนังสือเรียกพยานบุคคล
แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้อ้างเอกสารของพยานบุคคลลำดับที่ ๑ และคำให้การของพยานบุคคลลำดับที่ ๒
ถึง ๗ เป็นคำให้การแนบมาพร้อมคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง เป็นคำให้การเป็นหนังสือตามข้อกำหนด
ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๘ แล้ว และไม่มีความจำเป็น
ต้องให้พยานดังกล่าวมาศาลเพื่อเบิกความอีก ส่วนพยานบุคคลลำดับที่ ๘ หากผู้ถูกร้องนำมาศาล
ในวันนัดพิจารณาที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๒ ศาลจะได้พิจารณา สำหรับคำร้องที่ผู้ถูกร้องขอให้ศาล
วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ยื่นความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง สรุปว่า ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้ง
และได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งมีได้มีบทบัญญัติ
ดังเช่นมาตรา ๑๐๗ (๓) ดังนั้น ในบทเฉพาะกาลจึงบัญญัติให้นำมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับ
กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงสถานภาพอยู่ในปัจจุบัน ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องโดยอ้างมาตรา ๙๖ และ
มาตรา ๑๑๘ (๔) และมาตรา ๑๐๗ (๓) จึงเป็นการไม่ชอบ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องนี้หรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่”

กรณีตามคำร้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๕๕ คน คิดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ได้เข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) และประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงหรือไม่ กรณีต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๖ ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้

สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ นั้น พิจารณาแล้ว มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้อยู่ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาตรา ๑๑๘ (๗) มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๔ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง และสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสาม” บทบัญญัติมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง รับรองสถานะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งก็คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งคุณสมบัติและการสิ้นสุดสมาชิกภาพ

บางประการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติไว้แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ จึงต้องบัญญัติยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางมาตรามาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว เพราะที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นมิได้มีที่มาจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งนี้ มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณีนั้น หมายความว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นจะสิ้นสุดสมาชิกภาพไปพร้อมกันทั้งหมดเมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในสามเหตุการณ์ข้างต้นนั้นเกิดขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่า จะนำเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเฉพาะตัว ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นไม่ได้ การที่มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ได้บัญญัติยกเว้นคุณสมบัติและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ไว้เฉพาะคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗ (๓) ที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๑๘ (๓) ที่บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสิ้นสุดลงเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ทั้งนี้ เนื่องจากคุณสมบัติและเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพทั้งสองประการนี้ ไม่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงบัญญัติยกเว้นไว้เฉพาะคุณสมบัติและเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้บางประการ ไม่ได้บัญญัติยกเว้นบทบัญญัติมาตราอื่นตามที่ปรากฏในหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร ไว้อีกแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

แม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีขาดคุณสมบัติในเรื่องวุฒิการศึกษา โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๖ ประกอบมาตรา ๑๑๘ (๔) และมาตรา ๑๐๗ (๓) แต่การที่บทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ มิให้นำคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิทางการศึกษาที่ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ตามมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รับรองสถานะให้คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจนำวุฒิการศึกษาตามมาตรา ๑๐๗ (๓) ไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าได้ แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องได้ใช้วุฒิการศึกษาปริญญาตรีตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติไว้ในการสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ซึ่งได้รับการรับรองสถานะมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เมื่อมีการร้องขอให้วินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ ซึ่งเป็นอำนาจวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจนำคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ๑ หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ๑ มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดคนหนึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๖ ประกอบมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องได้

ในการวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาที่ผู้ถูกร้องใช้ในการสมัครรับเลือกตั้งจนได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งเป็นวุฒิการศึกษาที่ผู้ถูกร้องนำมาสมัครจนได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณา คือ วุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (๑)

มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย” กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น คือ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า”

การพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องหรือไม่ของวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องนั้น มีข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องว่า มูลความในคำร้องที่ตนถูกกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ เป็นมูลความคดีเดียวกันกับคดีหมายเลขคำที่ ๖๒๘/๒๕๓๘ ของศาลจังหวัดนครนายก ซึ่งอำนาจวินิจฉัยเป็นของศาลฎีกา ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๗๘ จึงเป็นการฟ้องซ้อนนั้น พิจารณาข้อโต้แย้งดังกล่าวแล้วเห็นว่า แม้มูลความแห่งคดีจะมีปัญหาข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน คือ วุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ของผู้ถูกร้องเป็นวุฒิการศึกษาที่ถูกต้องหรือไม่ แต่เมื่อศาลรัฐธรรมนูญกับศาลยุติธรรมต่างต้องวินิจฉัยปัญหาหลักของคดีที่แตกต่างกันตามเขตอำนาจของแต่ละศาล และไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ชัดเจนว่าอำนาจในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่ปัญหาหลักนั้นเป็นเขตอำนาจของศาลใด ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงว่าวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือไม่

ในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากพยานบุคคลของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

การชี้แจงของพยานบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียนเอกชน โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เป็นโรงเรียนเอกชนซึ่งเมื่อเลิกกิจการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้วจะต้องส่งหลักฐานต่างๆ ของโรงเรียนให้กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ มาตรา ๖๐ การตรวจสอบว่าบุคคลใดจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สำหรับกรณีที่โรงเรียนเลิกกิจการนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะพิจารณาหลักฐาน ๔ อย่าง คือ ทะเบียนนักเรียน รายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ปวท. ระเบียบแสดงผลการเรียน (รบ. ปวท.) ทะเบียนประกาศนียบัตรหลักสูตร ปวท. ซึ่งตรวจสอบหลักฐานทั้ง ๔ อย่าง แล้วไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องว่า เป็นผู้จบการศึกษาของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจทั้งปีการศึกษา ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๔

ผู้แทนองค์การค้ำของคຸຣຸສກາชี้แจงว่า องค์การค้ำของคຸຣຸສກາมีหน้าที่รับผิดชอบในการจำหน่าย รบ. ให้โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะ รบ. ๑ นั้น โรงเรียนที่จะซื้อได้จะต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก่อน แล้วนำหนังสืออนุญาตนั้นมาซื้อ รบ. ๑ จากองค์การค้ำของคຸຣຸສກາ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้กำหนด ชุดที่และเลขที่ของ รบ. ๑ โดยกำหนดให้ ๑ เล่ม ต้องมี ๕๐ แผ่น มีชุดที่และเลขที่เรียงสัมพันธ์กัน ส่วนการออกตัวเลขของชุดที่และเลขที่ นั้น องค์การค้ำของคຸຣຸສກາเป็นผู้ออก ในกรณีที่เลขที่ภายในชุดมีการผิดพลาด องค์การค้ำของคຸຣຸສກາจะให้ลูกค้านำมาเปลี่ยนใหม่ทั้งเล่ม แล้วประกาศแจ้งความยกเลิกทั้งเล่ม ซึ่งตั้งแต่พยานทำงานในหน้าที่จำหน่าย รบ. ๑ นี้มาประมาณ ๑๐ ปี ไม่เคยมีความผิดพลาด สำหรับ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ได้ตรวจสอบหลักฐานการจำหน่ายแล้ว ปรากฏว่าได้จำหน่ายให้แก่โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค โดยจำหน่ายรวม ๗ เล่ม คือ ชุดที่ ๑๕๕๔ ถึง ๑๕๖๐ เลขที่ ๗๗๖๕๑ ถึง ๗๘๐๐๐ ส่วนชุดที่ สช^๑ ๑๕๕๔ เลขที่ ๐๑๒๔๓๐ เป็นชุดที่กับเลขที่ไม่สัมพันธ์กันตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดไว้

ผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนชี้แจงว่า ตาม รบ. ปวท. ของผู้ถูกร้องได้ระบุว่า จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. ประเภทบุคคลภายนอกซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สั่งการให้ศูนย์การศึกษากรุงเทพมหานคร ๑ ตรวจสอบว่า ในช่วง พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ มีชื่อของ

ผู้ถูกร้องเข้าศึกษาหรือไม่ จากการตรวจสอบปรากฏว่าชื่อ “ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกจังหวัดกรุงเทพมหานคร” ไม่มีในระบบ เพราะสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก คือ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ใช้ชื่อว่า หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก แล้วต่อด้วยชื่อสถานศึกษา เช่น “หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก สวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร” เป็นต้น และผู้ที่จบการศึกษาประเภทนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะออก “ประกาศนียบัตร” ให้อย่างเดียว จากการตรวจสอบทะเบียนคุณการศึกษาและเอกสารประกอบอื่นระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ ไม่ปรากฏชื่อของผู้ถูกร้อง สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนผู้ใหญ่วิจิตรการนิมิตรนั้น โรงเรียนผู้ใหญ่วิจิตรการนิมิตร จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และอยู่ในความดูแลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนปัจจุบันปิดกิจการแล้ว แต่ยังไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานกรณีของผู้ถูกร้องว่า จบจากโรงเรียนนี้หรือไม่ เพราะได้รับแจ้งให้ตรวจสอบเฉพาะการศึกษาประเภทการศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนผู้ใหญ่นั้น จะเป็นการให้นักเรียนเรียนในโรงเรียนทุกวัน แต่การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง

ผู้แทนกรมวิชาการชี้แจงว่า ผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สามารถนำประกาศนียบัตร ปวท. เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ โดยไม่เรียกว่าเป็นการเทียบโอน แต่เป็นการศึกษาต่อ

ผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีปทุมชี้แจงว่า ขั้นตอนการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อชั้นปริญญาตรีนั้น เมื่อนักศึกษาผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาลงทะเบียนมีรหัสนักศึกษาแล้ว สำนักงานทะเบียนจะส่งวุฒิการศึกษาที่นักศึกษานำมาสมัครไปตรวจสอบกับสถาบันเดิมที่นักศึกษาอ้างว่าจบ และเมื่อสถาบันนั้นมีหนังสือตอบยืนยันมาแล้ว มหาวิทยาลัยจะประทับว่าตรวจสอบแล้วในสมุดทะเบียนนักศึกษา โดยหลักฐานยืนยันจากสถานศึกษานั้น เมื่อนักศึกษาเรียนจบแล้ว มหาวิทยาลัยจะทำลายเพราะมีที่เก็บเอกสารจำกัด กรณีผู้ถูกร้องจึงไม่มีหนังสือยืนยันดังกล่าว ส่วนเลขที่หนังสือที่มหาวิทยาลัยมีไปยังโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจเพื่อขอตรวจสอบวุฒิการศึกษาและเลขที่หนังสือที่โรงเรียนดังกล่าวตอบกลับมา จะมีอยู่ที่แผนกสารบรรณแต่เล่มที่มีเลขที่หนังสือดังกล่าว เจ้าหน้าที่ได้ทำลายไปแล้ว ทั้งนี้ ผู้ชี้แจงได้ตอบศาลรัฐธรรมนูญว่าการสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมนั้น ส่วนหนึ่งได้ใช้หน่วยกิตจากการศึกษาที่เทียบโอนจากการศึกษาที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ

สำหรับพยานบุคคลรวม ๘ คน ที่ผู้ถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกตามคำร้องของผู้ถูกร้องนั้น ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้อ้างเอกสารของพยานบุคคลลำดับที่ ๑ และ

คำให้การของพยานบุคคลลำดับที่ ๒ ถึง ๗ เป็นคำให้การเป็นหนังสือตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๘ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้รับไว้แล้ว ส่วนพยานบุคคลลำดับที่ ๘ นายทวิศักดิ์ ลาภสุรเทียนทอง หากผู้ถูกร้องนำมา ศาลรัฐธรรมนูญ จะได้พิจารณา แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้นำมาศาลรัฐธรรมนูญ สรุปสาระของคำให้การของพยานบุคคล ลำดับที่ ๑ ถึง ๗ ได้ดังนี้

พยานลำดับที่ ๑ คือ นางสาวกัลยา สนิวิสูตร รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดนครนายก ผู้ถูกร้องได้อ้างหนังสือที่ อส. (นย) ๐๐๓๑/๓๕๐๓ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ของนางสาวกัลยา ฯ ซึ่งนำส่งสำเนาเอกสารเกี่ยวกับคดีอาญาที่ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาว่าปลอมเอกสาร ใช้เอกสารปลอม และ สมักรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีสิทธิ และสรุปในหนังสือดังกล่าวว่าเนื่องจาก พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารใบระเบียบนแสดงผลการเรียน ชุดที่ ๑๕๕๔ รบ. ปวท. เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ที่โรงเรียนเทคนิคมรดานูเคราะห์บริหารธุรกิจ ออกให้แก่ผู้ถูกร้องในฐานะ ผู้ต้องหาที่ ๑ โดยนายเสริม หลักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่ (ปัจจุบันถึงแก่กรรมไปแล้ว) และนายประยงค์ หลักสุวรรณ ผู้ต้องหาที่ ๒ นายทะเบียน เป็นเอกสารที่แท้จริงซึ่งโรงเรียนเทคนิคมรดานูเคราะห์ บริหารธุรกิจ ออกให้แก่ผู้ถูกร้องโดย นายประยงค์ ฯ รับรองลายมือชื่อตนเอง ส่วนนายเสริม ฯ มีนางยุพิน หลักสุวรรณ ภริยาซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกรับรองยืนยันลายมือชื่อ นายเสริม ฯ และสาเหตุที่ ไม่มีรายชื่อผู้ต้องหาที่ ๑ ในทะเบียนนักเรียนและบัญชีรายชื่อผู้ได้รับอนุมัติผลการศึกษา หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ปีการศึกษา ๒๕๓๔ ซึ่งส่งมาเก็บรักษาที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน เพราะเอกสารหายและยังมีพยานบุคคลคือ ร้อยเอกหญิง อนุรี อริยะวงศ์ นายธีรยุทธ อัสวเจษฎากุล และนายพงษ์เกียรติ แมลงภู์ ยืนยันว่าผู้ต้องหาที่ ๑ เข้าเรียนและจบการศึกษาจาก โรงเรียนเทคนิคมรดานูเคราะห์บริหารธุรกิจ และนางอุบลรัตน์ เจาะจิตต์ ผู้อำนวยการสำนักงานทะเบียน มหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้การยืนยันสอดคล้องว่า ผู้ต้องหาที่ ๑ สอบผ่านเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้ตรวจสอบใบระเบียบนแสดงผลการเรียนของผู้ต้องหาที่ ๑ ก็ได้รับการยืนยันการจบการศึกษาจากโรงเรียน เทคนิคมรดานูเคราะห์บริหารธุรกิจ การที่โรงเรียนเทคนิคมรดานูเคราะห์บริหารธุรกิจ นำใบระเบียบน แสดงผลการเรียนชุดที่ ๑๕๕๔ รบ. ปวท. เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ มิใช่ขององค์การค่าของครูสภา มาออกให้แก่ผู้ต้องหาที่ ๑ เป็นการดำเนินการของโรงเรียนเทคนิคมรดานูเคราะห์บริหารธุรกิจ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ต้องหาที่ ๑ คดีพยานหลักฐานไม่พอฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองตามข้อกล่าวหา และมีคำสั่งเด็ดขาดสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ นายประยงค์ ฯ ผู้ต้องหาที่ ๒

พยานลำดับที่ ๒ คือ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ชูชัยยะ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอพระนครศรีอยุธยา (พนักงานสอบสวน) ผู้ถูกร้องได้อ้างเอกสารรายงานการสอบสวนของ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ฯ ในคดีที่ ๘๑๖/๒๕๓๘ ที่ผู้ถูกร้องและนายประยงค์ หลักสุวรรณ ถูกกล่าวหาว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิ ปลอมเอกสารและใช้เอกสาร ปลอมสรุปว่า จากการสอบสวนและสอบถามพยานหลักฐานต่างๆ แล้ว นำเชื่อว่าผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ ได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง โดยได้รับ สช^ก ๐๑๒๔๓๐ มาจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งมีนายประยงค์ หลักสุวรรณ ผู้ต้องหาที่ ๒ หัวหน้างานทะเบียนให้การยืนยันและรับรองเอกสาร ส่วนเอกสารใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๕ เลขที่ สช^ก ๐๑๒๔๓๐ ไม่ได้จัดพิมพ์มาจากองค์การค้ำของคุรุสถานนั้น ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าพิมพ์มาจากที่ใด เนื่องจากผู้จัดซื้อเอกสารดังกล่าว คือ นายเสริม หลักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่ และเป็นเจ้าของโรงเรียนดังกล่าวได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ในชั้นนี้เพียงแต่สอบสวนให้ได้ความว่า ผู้ต้องหาเรียนจบจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริงหรือไม่ ซึ่งก็มีหัวหน้างานทะเบียน เพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกันรวมทั้งรุ่นน้องและบุคคลที่อยู่ในบ้านของอาจารย์ใหญ่ให้การยืนยันว่า เป็นนักเรียน และเรียนจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง หลักฐานทางคดีไม่พอฟ้องผู้ถูกร้อง ในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ ในข้อหาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖, ๒๘ จึงเห็นควรสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาตามข้อกล่าวหาดังกล่าว

พยานลำดับที่ ๓ คือ ร้อยเอกหญิง อนุรี อริยะวงศ์ ให้การสรุปว่า อยู่บ้านเดียวกับนางยุพิน หลักสุวรรณ ซึ่งอยู่ภายในบริเวณเดียวกับโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เคยพบเห็นผู้ถูกร้องนำรถเบนซ์มาจอดหน้าบ้านของนางยุพิน ฯ เป็นประจำในระหว่างที่ผู้ถูกร้องมาเรียน

พยานลำดับที่ ๔ คือ นายพงษ์เกียรติ แผลงภู ให้การสรุปว่า ได้ดูใบทะเบียนแสดงผลการเรียนของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่าเป็นหลักฐานการศึกษาที่จบการศึกษาที่ออกให้โดยโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง และผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาพร้อมกับนายพงษ์เกียรติ ฯ

พยานลำดับที่ ๕ คือ นายธีรยุทธ อัสวเจษฎากุล ให้การสรุปว่า ผู้ถูกร้องเป็นรุ่นพี่ของนายธีรยุทธ ฯ ที่โรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เหตุที่จำได้เพราะผู้ถูกร้องขับรถเบนซ์มาเรียนเป็นประจำ

พยานลำดับที่ ๖ คือ นายประยงค์ หลักสุวรรณ ให้การสรุปว่า ยืนยันว่าผู้ถูกร้องจบจากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง โดยปกติโรงเรียนจะซื้อใบทะเบียนแสดงผลการเรียน

จากองค์การค้ำของครูสภา โดยบางครั้งอาจารย์ใหญ่ (นายเสริม หลักสุวรรณ) เป็นผู้จัดซื้อ บางครั้งมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปจัดซื้อ ส่วนใบระเบียบแสดงผลการเรียนชุดที่ ๑๕๕๔ ไม่ทราบว่าใคร เป็นผู้จัดซื้อ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกร้องเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม นั้น ทราบว่าตามระเบียบมหาวิทยาลัย ศรีปทุมต้องตรวจสอบมายังโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งเท่าที่ตรวจสอบมายังไม่เคย ปรากฏว่าวุฒิการศึกษาของโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เป็นวุฒิการศึกษาปลอม

พยานลำดับที่ ๗ คือ นางยุพิน หลักสุวรรณ เป็นผู้จัดการมรดกของ นายเสริม หลักสุวรรณ ตามคำสั่งศาล ได้ให้การรับรองลายมือชื่อของ นายเสริม ฯ ในใบ รบ. ปวท. ที่ผู้ถูกร้องนำไปสมัคร เรียนต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วว่า ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และ ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมี อำนาจพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องได้ กรณีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยตาม คำร้องว่า สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือไม่

ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่การลาออกดังกล่าว แม้ว่าจะมีผลให้ สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๓) ก็ตาม แต่ก็มิได้มีผลกระทบ ต่อประเด็นการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ของศาลรัฐธรรมนูญ เพราะไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญยุติการพิจารณาวินิจฉัย ประกอบกับกรณีนี้ผู้ร้องมิได้ขอลอนคำร้องกรณีจึงเป็นเรื่อง ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัยถึงความถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ของคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ในการสมัครรับเลือกตั้ง อันนำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องว่า สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงหรือไม่ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ ต่อเนื่องไปได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้วุฒิการศึกษาที่ผู้ถูกร้องนำไปใช้ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร คือ วุฒิปริญญาตรี แต่การพิจารณาว่าปริญญาตรีของผู้ถูกร้อง ถูกต้องหรือไม่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาความถูกต้องของวุฒิการศึกษาทุกระดับก่อนระดับปริญญาตรีเพราะความถูกต้อง ของการศึกษาแต่ละระดับมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจง และพยานหลักฐานของคู่กรณีตลอดจนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องมีบิดาเป็นคนต่างด้าว จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด จากโรงเรียน วัดวังกระโจม โดยมีเอกสารคือใบสุทธิเป็นหลักฐานที่ถูกต้องซึ่งเป็นที่ยอมรับกันของคู่กรณี ส่วนการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า จบจากโรงเรียนผู้ใหญ่วิจิตรการนิมิตร ตลอดจนอ้างว่าจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกโรงเรียนที่ กศน. ประเภทบุคคลภายนอก กรุงเทพมหานคร นั้น ผู้ถูกร้องไม่อาจนำวุฒิการศึกษา เช่น ใบสุทธิ หรือประกาศนียบัตร เป็นต้น ซึ่งเป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของตนมาแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ และจากพยานบุคคลที่เป็นผู้แทนกรรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้ยืนยันการตรวจสอบทะเบียนรายชื่อผู้จบการศึกษานอกโรงเรียนในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเรียนจบ ว่าตรวจสอบแล้วไม่พบรายชื่อของผู้ถูกร้องเป็นผู้เข้าศึกษาและจบการศึกษา ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอันมีผลให้ไม่สามารถเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ได้ เพราะไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติสมัครเข้าเรียนในระดับนั้นๆ ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจใช้คุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

อนึ่ง แม้ว่าผู้ถูกร้องจะนำเอกสารใบ รบ. ปวท. ซึ่งเป็นเอกสารต้นฉบับมานำส่งศาลรัฐธรรมนูญ แต่ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ดังกล่าวของผู้ถูกร้องก็เป็นเอกสารที่มีการร้องเรียนให้ส่วนราชการตรวจสอบมาโดยตลอด ซึ่งจากพยานเอกสารที่ทั้งฝ่ายผู้ร้อง และผู้ถูกร้องอ้างอิงนำส่งศาลก็มีข้อน่าสังเกตถึงความผิดปกติโดยพยานของฝ่ายผู้ถูกร้องเอง คือ ตามที่อ้างคำให้การของนายพงษ์เกียรติ แผลงภู ซึ่งให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีที่ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่า ตนไม่มีสิทธิ ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมมาเป็นคำให้การเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ นั้น นายพงษ์เกียรติ ฯ อ้างว่า จำได้ว่าผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจพร้อมกับนายพงษ์เกียรติ ฯ แต่ปรากฏว่าใบ รบ. ปวท. ของนายพงษ์เกียรติ ฯ มีหมายเลขชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๕๒๘๕๕ ซึ่งใบ รบ. ปวท. ของผู้ถูกร้องมีหมายเลขชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ซึ่งเป็นหมายเลขชุดที่ไม่เหมือนกัน และหมายเลขชุดของผู้ถูกร้อง คือ ชุดที่ ๑๕๕๔ นี้ ก็มีคำให้การของผู้แทนองค์การการค้าของคुरुสภาที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าวข้างต้น และได้เบิกความยืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าเป็นหมายเลขชุดที่ได้ขายให้กับโรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค และเลขที่ในชุดคือ ๐๗๗๖๕๑-๐๗๗๗๐๐ ส่วนใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ไม่มีในสารบบการจัดพิมพ์ขององค์การค้าของคुरुสภา อีกทั้งหลักฐานเกี่ยวกับการศึกษาต่างๆ ที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ นำส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ก็ไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นนักเรียนของโรงเรียนดังกล่าว

แม้ผู้ถูกร้องจะนำส่งใบแจ้งความของ นางยุพิน หลักสุวรรณ ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของ นายเสริม หลักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนที่ถึงแก่กรรมไปแล้วที่แจ้งความว่ามีเอกสารหลักฐานบางประการ สูญหายไม่นำส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งดูแลในเรื่องหลักฐานต่างๆ ที่โรงเรียนเอกชนที่ปิดกิจการแล้วต้องส่งมอบ ก็มีได้เบิกความว่ามี การแจ้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนถึงกรณีที่ส่งหลักฐานให้ไม่ครบเนื่องจากหลักฐานบางประการ หายและส่งสำเนาใบแจ้งความมาให้แต่อย่างใด ใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๕๓๐ ของผู้ถูกร้องจึงเป็นเอกสารที่ไม่ได้จัดพิมพ์จากส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย จากพยาน หลักฐานฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องจบการศึกษาระดับ ปวท. จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ การที่ผู้ถูกร้องนำใบ รบ. ปวท. ดังกล่าวซึ่งเป็นเอกสารที่ไม่ถูกต้องไปเรียนต่อระดับปริญญาตรี โดย ผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีปทุมก็ยอมรับว่าส่วนหนึ่งของปริญญาตรีของผู้ถูกร้องมาจากหน่วยกิตระดับ ปวท. ของผู้ถูกร้อง เมื่อ รบ. ปวท. ไม่ถูกต้อง ปริญญาตรีย่อมจะไม่ถูกต้องด้วย ซึ่งหมายความว่า ผู้ถูกร้อง ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงไม่อาจอาศัยคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๒) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ การที่ผู้ถูกร้องได้อาศัยคุณสมบัติดังกล่าวสมัคร รับเลือกตั้งจนได้รับการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นกรณีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ชอบ ซึ่งการที่บทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐) คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เป็นการบัญญัติรับรองความต่อเนื่อง ของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ การรับรองดังกล่าว เป็นการรับรองเพื่อให้มีความต่อเนื่องเท่านั้น แต่มิใช่เป็นการรับรองความชอบหรือไม่ของการเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละคน ดังนั้น หากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ชอบของผู้ใด มีอยู่อย่างใด ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยการสิ้นสุด สมาชิกภาพก็มีอำนาจวินิจฉัยได้ เมื่อพยานหลักฐานฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน ตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศ ตามกำหนดเวลามาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ

เทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ ซึ่งทำให้ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้เข้าเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช ๒๕๓๓ พ.ศ. ๒๕๓๔ และไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้เข้าเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยศรีปทุมได้ตามระเบียบมหาวิทยาลัยศรีปทุมว่าด้วยระบบการศึกษาและการวัดผลการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญาและปริญญาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงทำให้ผู้ถูกร้องไม่อาจเป็นผู้ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๒)

เมื่อพยานหลักฐานรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๑) หรือ (๒) ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ทำให้สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ถูกต้องสมบูรณ์มาตั้งแต่วันที่นั้นผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยชอบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๕๖ เพราะขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ด้วยเหตุเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ส่วนคำขออื่นให้ยก เพราะไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้ผู้ร้อง ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

นายเชาวน์ สายเชื้อ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายโกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายประเสริฐ นาสกุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ธีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ